

Margriet en Kees van der Kooi:
hoop dat dit leven niet alles is

Verwachting van toekomstig leven bij God ontspant

De verwachting van het toekomstige leven bij God geeft ontspanning en de hoop dat dit leven niet alles is. Elementen van deze hoop doen zich midden in ons leven voor.

Midden in het leven heet het boek dat Margriet en Kees van der Kooi samen schreven. Een boek over christelijke toekomstverwachting. Zelf staan zij, doorwerkend na hun emeritaat, ook midden in het leven. Hart-en-zielzorger Margriet werkt in het Daan Theeuwes Centrum in Woerden. Emeritus hoogleraar systematische theologie (Vrije Universiteit) Kees werkt nu aan de Erasmusuniversiteit.

Kunnen wij iets zeggen over wat er na de dood gebeurt?

“Margriet: “Niet in de zin dat ik weet wat het is, ik ben nog nooit dood gegaan. Ik kan ook niets zeggen over geboren worden, waar ik wel bij was. Toch weet ik zeker dat ik geboren

ben. De christelijke traditie krijgt niet de vinger achter het geheim van dood en leven, maar koestert wel een verhaal van hoop en verwachting.”

Kees: “Juist midden in dit vergankelijke leven treffen wij God aan en God ons. Daar ontstaat de

verwachting dat God trouw is aan Zijn schepselen, aan wat Zijn hand begon. Dat biedt hoop voor de toekomst. De

opstanding van Christus geeft ons de gegronde hoop dat dit leven niet alles en de dood het einde niet is.”

Wat doet deze verwachting met ons leven hier en nu?

Margriet: “Elementen van deze hoop doen zich midden in ons leven voor. Daar waar leven en bloei verschijnen, ervaringen van verrassende nieuwheid. Daarom staat er op de omslag van ons boek een fragment van Charley Toorops schilderij ‘De bloeiende appelboom’.”

Kees: “Wij kunnen dat toekomstige niet regisseren, maar de Bijbelse verhalen reiken ons de hoop aan dat Hij, de Levende, nog niet klaar is met ons. Die verwachting is een doorgaande lijn, vanuit de profeten in het Oude Testament naar het Nieuwe Testament. We kunnen alleen praten over het toekomstige in termen van het aardse en het nu bekende. We hebben geen andere taal. Daarom zoekt Johannes in Openbaring zijn toevlucht tot het beeld van de boom die twaalf keer per jaar bloeit.”

Deze toekomstverwachting veronderstelt dat we in God geloven.

Kees: “Natuurlijk, daar gaan we in de kerk vanuit. Het leven wordt leuker als je in God gelooft. Hij is de bron van het leven, creativiteit en goedheid. Daarmee valt zoveel te genieten en kostbaar te achten. Ik durf de stelling aan dat veel mensen die zeggen niet in God te geloven, God wel ervaren. Als ze opstaan van een ziekbed en hun levenskracht terug voelen komen. Als ze zich koesteren in de zon. Als de wind in de zeilen de boot door het water doet gaan. Goedheid komt van God, Hij is er de bron van.”

“Ons geloof leert: het leven is niet perfect en dat is goed”

Margriet: "Een man vertelde mij nooit iets van God te merken. Voor zijn raam stond een prunus in bloei, boven zijn bed hingen tekeningen van kleinkinderen. Ik dacht: 'Zie je dat dan niet?' Geloven is met andere ogen naar de werkelijkheid leren kijken. Een kind vraagt aan haar moeder: 'Zegt God weleens wat?' Zij wijst op de regenboog en zegt: 'Kijk, God kust de aarde.' Zij leert haar kind anders te kijken dan wanneer zij het wetenschappelijk had verklaard."

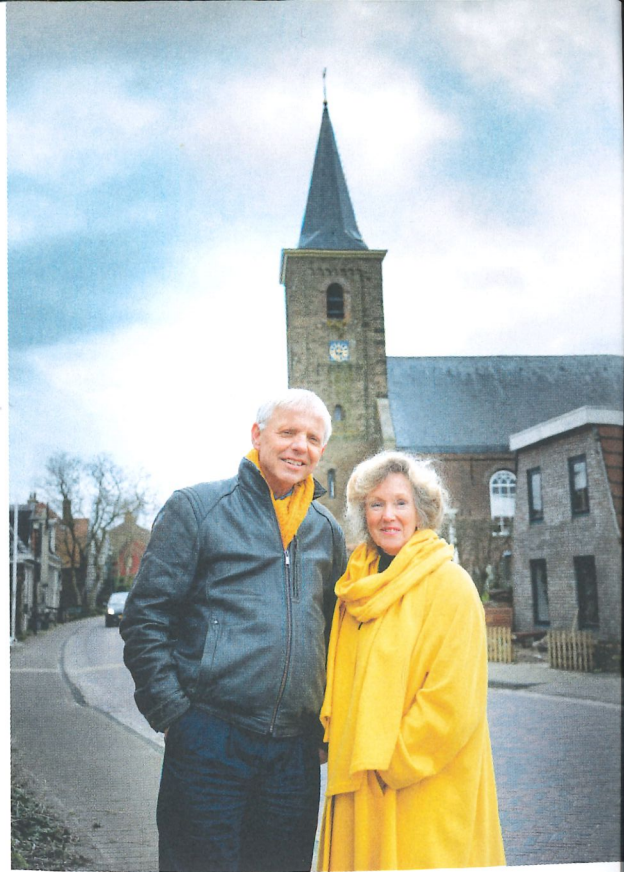
Hoe levend is de verwachting van de wederkomst in onze kerk?

Margriet: "Er wordt weinig over gepreekt, blijktbaar is het te ingewikkeld. Ik verwijs er graag naar tijdens een uitvaart, ongeacht het publiek dat voor me zit. Deze verwachting is de kern van wat de kerk beschikbaar heeft aan hoop: het is met de dood niet uit. De belofte is dat er iets geheel nieuws komt. Na afloop van een uitvaart komen er weleens mensen naar me toe, ook kerkelijk betrokken mensen, die vragen 'Maar dat geloof je toch niet echt?' Dat overleden oma doorleeft in een fladderende vlinder of een ster is niet meer dan een mooie gedachte. Het troost mensen. Voor wie doorvraagt is het te weinig."

"Geloven is met andere ogen naar de werkelijkheid leren kijken"

Kees: "Er is veel scepsis over opstanding en wederkomst. Onterecht. Het christelijk geloof is hierin uniek dat zij de categorie van 'het volstrekt nieuwe' kent. In de Griekse wereld was 'van niets

naar iets' ondenkbaar. Het Nieuwtestamentisch verhaal vertelt dat vanuit de creativiteit van de levende God iets radicaal nieuws wordt gemaakt. Schepping uit het niets, leven uit dood. Dat staat haaks op veel andere godsdienstige en filosofische stelsels. Dat maakt ook dit leven spannend. Al in dit leven kunnen wij uitkijken naar momenten waarop dat nieuwe zich laat zien. De geboorte van een kind. De vonk van liefde. De schok van schoonheid."

Voor de Johannes de Doperkerk in Warns. Margriet en Kees zijn gastlid van de Protestantse Gemeente Warns/Molkwerum/Koudum.

Waardoor raakte deze hoopvolle toekomstverwachting buiten beeld?

Kees: "In de moderniteit kwam alle gewicht te liggen op dit leven. Je moet het hier maken, je bucketlist afwerken, geen loser worden. De moderne samenleving zet de levens van twintigers en dertigers enorm onder druk. Alles moet nu lukken en perfect zijn. Het is aan de kerk om daar vragen bij te stellen. De verwachting van het toekomstige leven bij God ontspant. Stel je voor dat alles in dit leven moet gebeuren: een geslaagd huwelijk, een goede vriendenkring, een topbaan, leuke kinderen."

Margriet: "Wat moet je dan wanneer je een kind met het syndroom van Down krijgt? Testen en ingrijpen? Veel mensen willen voorkomen dat alle dingen die niet leuk zijn hun perfecte leven verstoren. Of het leven voortijdig beëindigen als het niet meer leuk is. Ons geloof leert: het leven is niet perfect en dat is goed. Ik zeg dit niet uit luxe. Ook in mijn leven gebeuren er dingen die ik niet kan oplossen, waar ik verdriet van heb en die ik tot het einde moet verdragen. Maar het is wel mijn leven, in het licht van het toekomstige leven." 🕊